

Suomen kasvukäytävän toimintakertomus

Kasvusopimuskauden tuloksia 2017–2019

#MAKE YOUR MOVE

Suomen kasvukäytävä kasvun alustana

Suomen kasvukäytävä on maan suurin yhtenäinen työssäkäynti- ja talousalue, joka toimii aitona innovaatio- ja kehittämisalustana älykkäille ihmisten, tavaroiden, palveluiden sekä osaamisen liikkumisratkaisuille. Kasvukäytävä on kaupunkien ja kuntien yhtenäinen helminauha, joka ulottuu pääkaupunkiseudulta Riihimäen ja Hämeenlinnan kautta Tampereelle ja edelleen Seinäjoelle saakka. Suomen kasvukäytävä -verkostossa ovat mukana noin 20 kaupunkia ja kuntaa, kolme maakuntaliittoa, neljä ministeriötä (LVM, TEM, YM ja OKM) sekä neljä kauppakamaria ja Suomen Yrittäjät.

Yhtenäisellä työssäkäynti- ja talousalueella asuu 45 % suomalaisista. Alueella tehdään noin 60 % Suomen innovaatio- ja kehittämistoiminnasta sekä 50 % BKT:sta. Työssäkäyntialueella pendelöi noin 400 000 ihmistä ja vuodessa tehdään 12 miljoona automatkaa Tampereen ja Helsingin välillä. Alueen kestäväällä kasvulla sekä toimijoiden yhteistyöllä on merkitystä Suomen kilpailukykyyn, työmarkkinoiden toimivuuteen sekä ympäristötavoitteiden saavuttamiseen muun muassa henkilöliikenteen, logistiikan sekä maankäytön kehittämisen näkökulmasta. Suomen kasvukäytävä -verkosto on rakentanut yhteistä näkemystä alueen kehittämistarpeista, sopinut yhteisistä tavoitteista ja tehnyt yhdessä työtä tavoitteiden suunnassa.

Verkoston strategiassa on ollut kolme yhteistyön teemaa vuosina 2017-2019:

- 1) Saavutettavuus**
- 2) Viestintä ja kasvukäytävän mahdollisuuksien näkyväksi tekeminen**
- 3) Kehitys- ja palvelualusta – uutta synnyttävän innovaatioalustan kehittäminen**

Valtion ja Suomen kasvukäytävän kasvusopimus (AIKO, 2016–2019) on mahdollistanut ylimaakunnallisen sekä yksityisen ja julkisen sektorin yhteistyön. Suomen kasvukäytävän ja valtion kasvusopimuksella on tehty 13 kehittämistoimenpidettä sekä muutamia merkittäviä selvityksiä päätöksenteon tueksi. Kehittämisyölymi on ollut lähes kolme mil-

joonaa euroa, josta kasvusopimusrahaa on ollut 50 prosenttia. Toimenpiteissä on ollut mukana yhteensä 38 organisaatiota, joista lähes 20 on ollut yrityksiä. Myös koulutus-tutkimustoimijoita on ollut mukana kiitettävä määrä. Kaupungit ovat toimineet kehitys- ja palvelualustoina kokeiluilille ja uuden kehittämisen kokeiluilille. Yhteistyötä on tehty kansallisilla ja kansainvälisillä foorumeilla. AIKO-rahoitusinstrumenttia hallinnoi Uudenmaan liitto. Kansainvälistä toimintaa on tehty NSB CoRe Interreg -hankkeessa, jossa oli mukana Suomen lisäksi Saksa, Viro, Latvia, Liettua ja Puola. Hankkeessa luotiin laajalla yhteistyöllä Policy Paper suuntaamaan MaaS-palvelujen kehittämistä Euroopan tasolla. Suomen kasvukäytävä osallistui TRA 2018 -tapahtumaan

Wienissä sekä ITS World 2018 tapahtumaan Kööpenhaminassa pohjoismaisella yhteisosastolla. Maakuntaliittojen kanssa yhteistyöllä on edistetty pääradan pääsemistä osaksi TEN-T ydinverkkokäytävää ja CEF-rahoitusta.

Verkosto laati yhteisen hallitusohjelmasesityksen keväällä 2018. Yhdessä asetetut tavoitteet ovat hyvin linjassa maan nykyisen hallitusohjelman kanssa.

Suomen kasvukäytävä -verkosto on tuonut yhteen toimijoita laajasti eri sektoreilta. Kaupungit ovat toimineet alustoina ja mahdollistaneet uusien palvelujen kehittämistä. Yhteistyö ja referenssit Suomesta ovat avanneet yrityksille myös kansainvälisiä markkinoita.

Viimeiset kolme vuotta ovat olleet Suomen kasvukäytävä -verkoston yhteistyön kehittämisessä vilkasta aikaa. Verkostomme organisaatioiden johto, kehittäjät ja viestijät ovat tehneet arvokasta työtä yhdessä. Haluamme kiittää kaikkia yhteistyökumppaneita hyvästä yhteistyöstä nykyisellä yhteistyösopimuskaudella ja toivottaa kaikkea hyvää tulevaan.

Anne Horila,
johtaja

Outi Myllymaa,
viestintä- ja kehittämisasiantuntija

Kasvusopimuksilla vyöhykekehittämistä

Kasvuvyöhykkeiden kanssa vuonna 2016 solmitut kasvusopimukset ovat olleet kokeilu uudenlaisesta valtion kumppanuudesta alueiden ja kaupunkien kanssa. Kokemukset ovat olleet pääosin positiivisia – vyöhykkeillä toimijoiden yhteistyö on lisääntynyt ja osin erilaisistakin intresseistä huolimatta on onnistuttu löytämään riittävän vahva liima, joka kiinnittää toimijoita ja tekemisiä yhteen.

Sopimuskauden päätyttyä on aika arvioida, mitä viime vuosina on saatu aikaan ja missä tulevan tekemisen fokuksen tulisi olla. Mahdollisuuksia on vaikka mihin, alkuperäinen ajatus liikkuvuuden

edistämisestä ja uusista ratkaisuista on edelleen ajankohtainen, mutta vyöhykkeet voi nähdä myös laajemmin aluerajat ylittävän yhteistyön foorumeina.

Sopimuksellisesta yhteistyöstä kehittämisen välineenä on käynnissä arviointi, joka valmistuu vuoden 2019 loppuun mennessä. Tämän työn tuloksia tullaan hyödyntämään aluekehittämisen toimintamallin uudistuksessa. Uudessa toimintamallissa kumppanuus ja sopimuksellisuus ovat keskeisiä työtapoja, joilla edistetään myös alueiden välistä yhteistyötä.

Hanna-Maria Urjankangas

erityisasiantuntija

Alueet ja kasvupalvelut, Alue- ja kaupunkikehitys

Työ- ja elinkeinoministeriö

Suomen kasvukäytävä -verkoston jäsenet

Akaa

Espoo

Hattula

Hausjärvi

Helsinki

Hämeenkyrö

Hämeenlinna

Janakkala

Lempäälä

Loppi

Kangasala

Nokia

Pirkkala

Pälkäne (AIKO)

Riihimäki

Seinäjoki

Tampere

Valkeakoski

Vantaa (AIKO)

Vesilahti

Ylöjärvi

Hämeen liitto

Pirkanmaan liitto

Uudenmaan liitto

Ministeriöt:

TEM

LVM

YM

OKM

Helsingin seudun kauppamari

Hämeen kauppamari

Riihimäen-Hyvinkään kauppamari

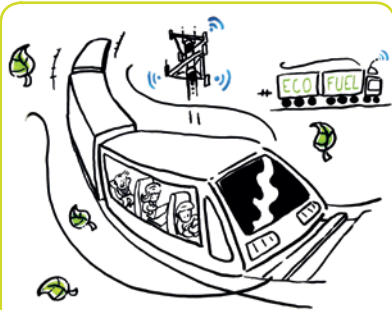
Tampereen kauppamari

Suomen Yrittäjät

Hämeenlinnan kaupunki on toiminut verkoston isäntäkaupunkina v. 2013 alkaen.

Suomen kasvukäytävän strategisen yhteistyön teemat

**Saavutettavuus
– Fyysinen ja digitaalinen**

Liikuttavan helppoa

**Viestintä ja kasvukäytävän
mahdollisuuksien
näkyväksi tekeminen**

**Lisääntynyt
houkuttelevuus**

**Kehitys- ja
palvelualusta**

**Uutta synnyttävä
innovaatioalusta**

Suomen kasvukäytävä kasvusopimuksen toteuttajana

Suomen kasvukäytävä on maan merkittävin yhtenäinen talous- ja työssäkäyntialue. Verkostomaista yhteistyötä on nyky muodossaan tehty vuodesta 2013 saakka.

AIKO (alueelliset innovaatiot ja kokeilut) kasvusopimus ja valtion kasvusopimusrahoitus mahdollistivat merkityksellisen kehittämistyön vuosina 2016–4/2019.

Suomen kasvukäytävän ja valtion AIKO-kasvusopimuksen painopistealueet

1) Sisäinen liikkuvuus.

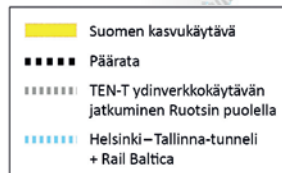
Asemanseutujen saavutettavuus, liikenteen solmupisteiden älykkäät liikkumis- ja liityntäpalvelut sekä MaaS-palvelujen kehittäminen.

2) Kasvukäytävän ulkoinen saavutettavuus.

Lentorataselvitys saavutettavuuden ja aluetalouden näkökulmasta sekä pääradan operointiselvitys. Päärata osaksi TEN-T -verkostoa ja CEFrahoituksen piiriin.

3) Saavutettavuudesta elinvoimaa.

Yhteiskehittäminen, osaaminen ja ppp-yhteistyö. Kokeilut ja pilotit. Kehitysalustana toimiminen.

Toimintaa tavoitteiden suunnassa

SAAVUTETTAVUUDESTA ELINVOIMAA

Yksityisen ja julkisen sektorin välisellä yhteistyöllä on luotu uusia menestystarinoita ja kasvuyrityksiä sekä tuotettu uutta tietoa.

Yhteistyössä mukana ovat olleet:

- Kaupungit/kunnat, yritykset, koulutus-tutkimus, valtio ja maakuntaliitot

SISÄINEN LIKKUVUUS

Sisäistä liikkuvuutta on edistetty kansallisella yhteistyöllä sekä älykkäiden ja ympäristöystävällisten liikenne- ja liikkumisratkaisujen kehittämistoimenpiteillä (AIKO). Kansallista yhteistyötä on tehty laajassa yhteistyössä:

- Liikennealan kansallisen kasvuohjelman ohjausryhmä/työryhmä/viestintäryhmä (LVM ja TEM)
- Kestävä kaupunkikehittämishojelma, kehittämisryhmässä (YM)
- Kaupunkiohjelman (TEM), SKK toiminta tavoitteiden suunnassa

ULKONEN SAAVUTETTAVUUS

Kansainvälistä saavutettavuutta on edistetty laajassa yhteistyössä eri kehittämistoimenpitein sekä hankkeiden kautta:

- NSB Core /Corridor –yhteistyö ja kehittäminen sekä MaaS PolicyPaper EU -tasolle
- ITS Finland ja ITS Europe -tapahtuma
- TRA 2018 Wien, TRA 2020 -suunnittelussa mukana
- MaaS Alliance
- Ten-T -yhteistyö

Digitaalisuus ja ilmastotavoitteet ovat olleet horisontaalisina elementteinä.

AIKO-kasvusopimuksen tuloksia

13

kehittämistoimenpidettä/
pilottia/ kokeilua

2,8 MEuroa

josta 50 % AIKO-rahoitusta

38 pää- ja osatoteuttaja-
organisaatiota

18

yritystä

8

kaupunkia

3

maakunta-
liittoa

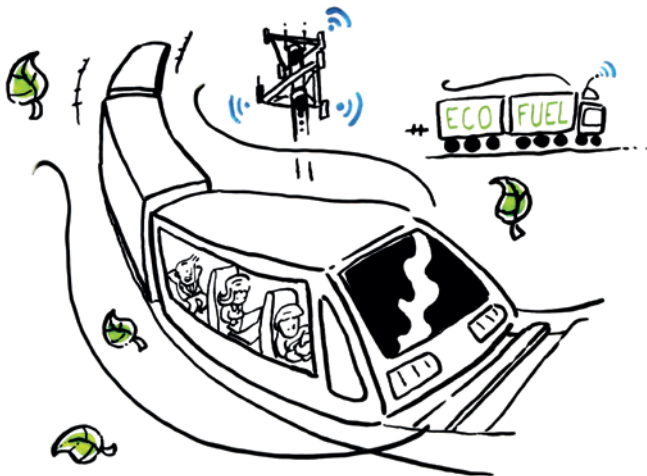
5

koulutus-tutkimus-
organisaatiota

5

valtion-
yhtiötä

Tiedolla johtamista – yhteistyöllä tuloksia

- Lentorataselvitys
- Pääradan operointiselvitys
- Alueliikkuvuus selvitys
- Älykkäät matkaketjut
- Matkatavaroiden etälähtöselvitys (EAKR)
- Liiteri.net sekä Share.it -jakamistaloutta
- Kyliitä kasvukäytävälle – Smart Countryside
- Yhteiskuntataide kasvukäytävällä
- Työmatkaliikenne
- Kehittyvät asemanseudut
- NSB Core – Baltic Sea Region
- CaaS Nordic ry
- Kaikissa sääolosuhteissa liikkuva automaattibussi Gacha (aiGO)

Smart Commuting -hankkeessa Suomen kasvukäytävä oli tutkimusalueista yhdessä Itävallan ja Sveitsin korridorien kanssa. Aalto yliopiston päätoimijana.

Osaamisen ja tiedon jakamista laajasti kansallisissa ja kansainvälisissä verkostoissa!

GACHA – kaikissa sääolosuhteissa kulkeva automaattibussi kehitettiin yhteistyöllä

alGO lausutaan ”I go”, eli suomeksi siis minä menen. alGO-hankkeen tavoitteena on ollut kehittää Suomen kasvukäytävän aluetta uudenlaisen liikkumisen näyteikunaksi maailmalle. Tavoitteena on ollut luoda hankekokonaisuus tieliikenteen automaatioon liittyen, joka tähtää kan-

sainväliseen liiketoimintaan sekä pysyvään automaatioon, perustuen suomalaiseseen osaamiseen sekä yhteiskunnan eri tasojen yhteistyöhön. Hanke on pyrkinyt osoittamaan kuinka alueen päivittäistä liikkumista voidaan merkittävästi kehittää ympäristöystävällisesti, mutta tehokkaasti automaation avulla. Suomi on toiminut hankkeessa ensimarkkinana. Public-Private-People (PPP) mallin mukaisella yhteistyöllä on tavoiteltu koko Suomen nostamista kansainvälisesti merkittäväksi toimijaksi automaatio- ja automaattibussimarkkinoilla. Hankkeen tavoitteena on ollut myös houkutella toimialalle mukaan uusia toimijoita. Konsortiolla on vahva osaamis pohja paitsi automaatiosta mutta myös sähköajoneuvotekniikan ja kokonaisten ajoneuvojen konseptoinnista, muotoilusta, suunnittelusta ja kehittämisestä. Kaikkea tätä on ollut tukemassa laadukas tutkimus, joka on ollut mukana suunnittelemassa pilottialueiden joukko liikennettä,

laatimassa hankkeen selvitysosion kysymykset ja haastattelut, keräämässä pilottien datan, operoimassa ajoneuvoja sekä analysoimassa tulokset.

Näihin tavoitteisiin vastattiin kehittämällä hankkeessa suomalainen säänkestävä automaattibussi GACHA. Kehitystyötä ohjasi käyttäjiltä ja kaupungeilta saatu palaute, jota kerättiin pilotoimalla muunnosajoneuvoja Espoon, Hämeenlinnan ja Vantaan alueilla 2018 aikana.

AIKO rahoitus ja sen merkitys

Hanke toteutettiin vuosina 2017–2019 osana Suomen Kasvukäytävän AIKO-rahoitusta. Hankkeen kumppaneina olivat Sensible 4, GIM, Hybria, EIKU, Kyyti group, LAMK, HAMK ja TTY. Hankkeessa olivat myös mukana Espoon, Hämeenlinnan ja Vantaan kaupunkit sekä useampi tusina suomalaisia ja kansainvälisiä yrityksiä nk. in-kind

kumppaneina. Hanke sai AIKO rahoitusta kaikkiaan noin 508 000 €. Rahoitus mahdollisti yhdessä omarahoitusosuuksien sekä kaupunkien panosten kanssa automaattibussin ja sen järjestelmien kehityksen sekä kaupungeissa tapahtuneet pilotit ensin muunnosajoneuvoilla sekä sen jälkeen GACHA bussilla 2019 aikana. AIKO rahoitus on toiminut hankkeessa riskirahana jota ilman toimijat

eivät olisi pystyneet kehittämään bussia tai sen järjestelmiä. Suomen kasvukäytävän tavoitteet asemanseutujen liikenteen kehittämiseksi kestäväillä ratkaisuilla osuivat poikkeuksellisen hyvin Sensible 4:n sekä muiden yrityspartnerien tavoitteisiin ja näiden päälle rakennettu AIKO-rahoitus oli mahdollistamassa GACHA-bussin synnyn.

Kaupunkiyhteistyö ja pilotit

alGO hankkeen kantava ajatus alusta lähtien on ollut tehdä sitä yhdessä kaupunkien ja käyttäjien kanssa. Perinteinen ns. väärä tapa kehittää tuotetta on tehdä sitä itsellensä. alGOssa halusimme osallistaa kaupungit ja käyttäjät, jotta he kertovat meille mitä pitävät tärkeänä automaattibussissa ja sillä tuotetussa liikku-mispalvelussa. Tämä tapahtui alkuun työpajan kautta mutta 2018 aloitimme pilotit Espoon, Hämeenlinnan ja Vantaan alueilla. Niiden aikana kuka vaan pystyi koeajamaan ”bussisimulaattorimme” ja antamaan palautetta. Pyrimme myös huomioidaan kaupunkien tarpeiden erityispiirteet piloteissa. Saatu tieto analysoitiin

ja syötettiin kehitystyötä ohjaamaan.

MUJI

Syksyllä 2017 Sensible 4 tapasi Japanilaisen MUJIn. He olivat kuulleet, että pieni startup kehittää PPP yhteistyössä omaa automaattibussia, jonka tavoitteena on osaltaan olla mullistamassa tulevaisuuden liikkumista. MUJI oli vaikuttunut siitä kuinka julkinen ja yksityinen taho voivat tehdä yhteistyötä ja vieläpä asian kanssa, jonka he kokivat itse tärkeäksi. Neuvottelujen jälkeen MUJI aloitti Sensible 4:n kanssa yhteistyön ja otti vetovastuun automaattibussin muotoilusta ja käyttäjäkokemuksesta. Yhteistyöstä syntyi GACHA, joka on saanut inspiraationsa samannimisistä Japanilaisten rakastamista lelukapseleista.

Kasvutarina

Sensible 4 on perustettu helmikuussa 2017. Sen tavoitteena on ollut kaupallistaa maailman paras joka sään automaatio-ohjelmisto ja myydä sitä merkittäville

kansainvälisille ajoneuvovalmistajille. Yritys pohjautuu pitkän linjan korkeakoulututkimukseen ja perustamisvaiheessa sillä ei ollut muita resursseja kuin kova osaamispohja, perustajien maine sekä kova usko oman osaamisen mahdollisuuksiin kovinkin kilpailluilla markkinoilla. Yritys sai melko nopeasti muutaman alkuvaiheen asiakkuuden

sekä tukea useista lähteistä mm. EU:n Climate KIC sekä tietenkin AIKO-rahoitus. 2019 syksyyn mennessä yritys on kasvanut vajaan kolmenkymmenen hengen organisaatioksi, joka tunnetaan kansainvälisesti erityisen vahvana sääosaajana alallaan. Lokakuussa 2019 Sensible 4 palkittiin Dubaissa kansainvälisen ”Dubai Self-Driving Challenge” parhaana

startuppina. Yritys tavoittelee merkittävää kasvua lähivuosille sekä ohjelmiston että GACHA-bussin osalta.

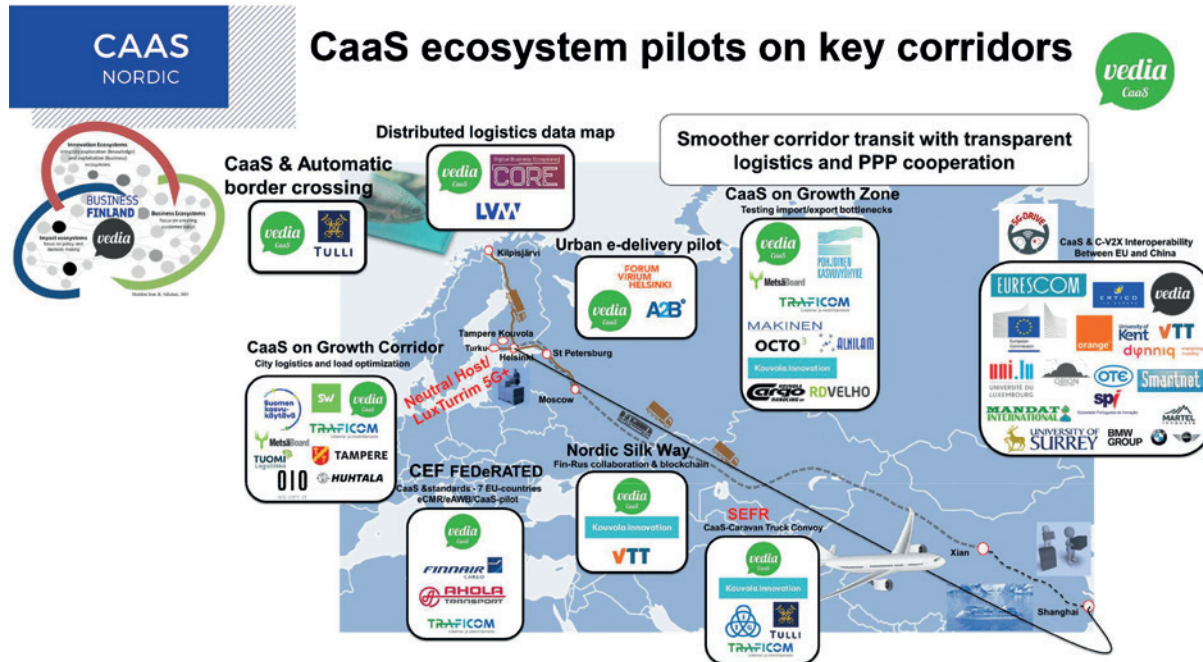
Harri Santamala,
toimitusjohtaja, Sensible 4 Oy

CaaS Nordic Ry digitalisoi Itämeren alueen logistiikkaa

CaaS Nordic Ry on ekosysteemi, joka kokoaa yhteen laajasti eri alojen toimijoita tuoden uutta voimaa ja näkökulmaa logistiikan digitalisointiin, palveluihin ja toimintamalleihin. Suomen kasvukäytävä -verkosto on mukana tässä yhteistyössä.

Käyttäjälähtöisiä liikkumispalveluita kasvukäytävän Nauhakaupunkeihin

Keskisuuret ja pienet kaupungit haluavat kehittää käyttäjä-lähtöisiä yhteiskäyttö- ja kaupunkipyöräpalveluita.

Mahdollistavana elementtinä on palveluiden käytöstä syntyvä data, jonka avulla voidaan kehittää joukko-liikennettä, kaupunkisuunnittelua sekä uusia palvelukonsepteja.

Tavoitteena sujuvat matkaketjut ja liikkumispalvelut sekä maksujärjestelmät nauhakaupungeissa.

Viestintää tavoitteiden suunnassa

**Suomen kasvukäytävän viestintätyötä on toteutettu laaja-alaisesti ja horisontaalisesti yhteisesti sovitussa teemoissa:
Saavutettavuus • Palvelu- ja kehittämisalusta • Viestintäyhteistyö**

SAAVUTETTAVUUS

Viestinnän keskeisin painotus on ollut verkoston yhteisen hallitusohjelmaesityksen neljässä pääteemassa: Päärata, VT3, Älykäs liikenne ja logistiikka sekä tiedon ja osaamisen liikkuminen. Vaikuttajaviestintää on tehty systemaattisesti laajassa yhteistyössä verkoston toimijoiden kanssa. Keskeiset sisällöt ovat maan hallitusohjelmassa.

PALVELU- JA KEHITTÄMISALUSTA

AIKO -kasvusopimuskauden kehittämistoimenpiteiden viestimisellä on tehty näkyväksi Suomen kasvukäytävää täynnä mahdollisuuksia sekä aitona palvelu-, innovaatio- ja kehittämisalustana. Tätä kokonaisuutta on täydennetty blogikirjoituksin. Kaupungit ja kunnat sekä toimijat ovat tuoneet esiin omia vahvuuksiaan ja ajankohtaisia asioita kasvukäytävän teemoissa.

VIESTINTÄYHTEISTYÖ

Tiivistä viestintäyhteistyötä on tehty verkoston sisäisesti sekä useiden kansallisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa, tuotu sisältöjä kansallisiin kehittämisohjelmiin, tapahtumiin sekä osallistuttu kansainvälisiin liikennealan konferensseihin. Kaupunkien ja kuntien yhteistyönä on toteutettu teemallisia artikkeleita kansallisissa ja kansainvälisissä julkaisuissa.

Viestinnän kautta on jaettu osaamista, luotu yhteistä ymmärrystä ja sosiaalista pääomaa sekä lisätty vaikuttavuutta.

Viestintä lukuina

Yli
200
Uutisjulkaisuja

Yli
20
Blogikirjoitusta

Yli
1160
Twiittiä

Yli
150
Tapahtumaa
ja kokousta

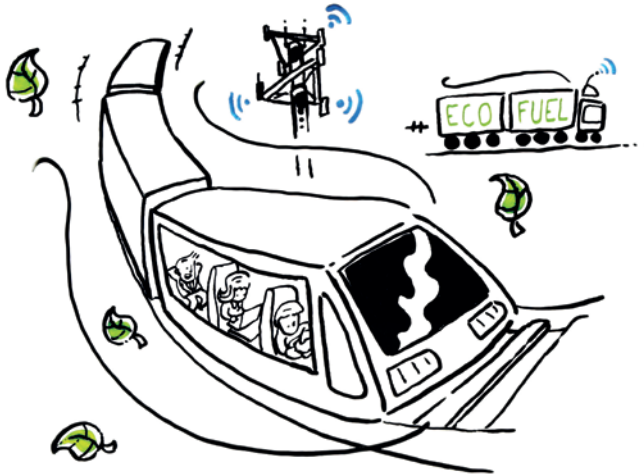
Yli
20
Lehdistö-
tiedotetta

12
Artikkelia

Yli
500
Somejulkaisua

Lisäksi:
Uutiskirjeitä, kohtaamisia, vaikuttamista, videoita, viestintäyhteistyötä

Suomen kasvukäytävä –verkoston yhteisen hallitusohjelmaesityksen tavoitteet

PÄÄRADAN KAPASITEETIN JA VÄLITYSKYVYN LISÄÄMINEN

- Nyt jo 400 000 pendelöijää

VT3 KEHITTÄMINEN

- n. 12 milj. automatkaa Tampere – Helsinki välillä

ÄLYKKÄÄT JA YMPÄRISTÖYSTÄVÄLLISET MATKAKETJUT JA LOGISTIIKKA

- Odotettu väestön kasvu +24 % v.2040
- Enemmän kuin neljäs suomalainen asuu alueella
- Puolet työpaikoista alueella, 2h saavutettavuus

TIEDON JA OSAAMISEN LIKKUMINEN

- Osaava työvoima & yritysten kilpailukyky
- Uudet työn muodot & monipaikkaisuus
- Joka kolmas muutto kasvukäytävälle

Suomen kasvukäytävän tavoitteet ja Suomen hallitusohjelmaan sisällytetyt kirjaukset

SKK:N HALLITUSOHJELMATAVOITTEET

Pääradan ja lentoradan kapasiteetin ja nopeustason parantaminen

Kasvukäytävän saavutettavuuden ja kaikkien liikennemuotojen tehokkaan välityskyvyn turvaaminen koko käytävän alueella

Yhteiskehittäminen (pppp-yhteistyö) ilmastoystävällisten ja älykkäiden ratkaisujen edistämiseksi

HALLITUSOHJELMAAN SISÄLTYVÄT KIRJAUKSET

Hallitus pääomittaa Pohjolan Rautatiet Oy:tä, jonka avulla pääradan (ja sen laajennuksia) voidaan aloittaa (s. 112)

-- eri liikennemuodot ja mahdollisuudet älykkäisiin väyläratkaisuihin maalla, merellä, sisävesillä ja ilmassa otetaan huomioon (s. 112)

Liikenteen digitalisaation, palveluistumisen ja yhteiskäytön mahdollisuudet käytetään täysimittaisesti järjestelmän kehittämiseksi, päästöjen vähentämiseksi ja saavutettavuuden parantamiseksi (s. 112)

Kasvukäytävä on merkittävä alue

41,5 %
väestöstä

48,9 %
BKT:sta

60,5 %
T&K -menoista

43,9 %
yrityskannasta

57,1 %
valmistuneista
asunnoista

63 %
vieraskielisistä

46,3 %
avoimen sektorin
työpaikoista

56,8 %
akateemisista

@kasvukaytava

@FIkasvukaytava

@Suomen kasvukäytävä

”Verkostojen hienoin piirre on
sosiaalinen pääoma ja luottamus,
jonka päälle rakentuu aito yhteistyö”

www.suomenkasvukaytava.fi

#MAKE
YOUR
MOVE